

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

..... APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:		Manuscrisile se adresează redacției „Foaia Diecezană” iar banii de prenumărațiune și inserțiuni administrației „Tipografia și Librăria diecezană” în Caransebeș Telefon Nr. 30.	Prețul inserțiunilor:	
Un an	50 Lei		Pentru publicații oficiale, concursuri, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 30 Lei, până la 200 de cuvinte 45 Lei, de aci în sus 60 Lei	
Pe jumătate de an	25 „			
Pe un pătrar de an	12 1/2 „			
Pe număr	1 Lei.			

No. 4310 B ex 1922.

NOTĂ OFICIALĂ.

Se aduce la cunoștința celor interesați, că **examenul de calificare preotească**, fixat pe Vineri în 16 Decembrie 1922, se amână pe Joi în **29 Decembrie 1922**.

Caransebeș în 10 Decembrie 1922.

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif Tr. Badescu.

Nr. 4733 B ex 1922.

CIRCULAR

cătră Prea On. Oficii protopresbiterale din dieceza ort. rom. a Caransebeșului.

Se atrage luarea aminte a Prea Onoratelor Oficii protopresbiterale, că în înțelesul Regulamentului de aplicare al legii pentru reforma agrară din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș termenele de judecată, fie la comisiunile de ocol, fie la cele județene, se aduc la cunoștința părților numai prin afișare, dreptaceea Oficiilor parohiale să li-se dea înviațiunile de lipsă în această privință.

Cu o cale se aduce Prea Onoratelor Oficii protopresbiterale la cunoștință, că dispozițiile cu privire la Comitetul agrar cuprinse în legea pentru reforma agrară din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș, cât și în Regulamentul pentru aplicarea acestei reforme au fost înlocuite cu altele și anume:

Pe lângă Ministerul Agriculturii și domeniilor s'a înființat un organ superior numit „Comitetul agrar” servind ca instanță de revizuire și ca organ consultativ al Ministerului.

Ministerul agriculturii și domeniilor este de drept președinte al acestui comitet.

Comitetul agrar are ca competență:

Judecarea tuturor cererilor de revizuire cu privire la hotărârile definitive ale instanțelor de fond în materie de expropriere, însă limitată numai la cazurile de violare a legii sau greșita ei interpretare.

Cererile de revizuire se fac de părțile interesate, cari au figurat la instanța, care a pronunțat hotărârea, ce se atacă cu revizuire sau de reprezentanții Statului.

Cererea de revizuire se adresează Președintelui Comitetului agrar în termen de 2 luni dela pronunțarea hotărârilor, care se atacă cu revizuire.

Pentru hotărârile pronunțate înainte de promulgarea legii din 28 Octombrie 1922, termenul de 2 luni începe dela această promulgare.

Comitetul agrar hotărăște în chip definitiv asupra comasării schimburilor și retrocedărilor de terenuri, asupra caracterizării regiunilor, atât din punct de vedere al situațiunii geografice, cât și din punct de vedere al desimeii populațiunii.

Comitetul agrar este deasemenea și organul consultativ al Ministerului agriculturii și domeniilor.

Ceeace se comunică Prea Onoratelor Oficii protopresbiterale cu însărcinarea a griji, ca contra-hotărârilor, cari n'au fost aduse în interesul bisericii noastre, să se facă cerere de revizuire n înțelesul celor de mai sus.

Caransebeș, în 3 Decembrie 1922.

Episcopul diecezan:

Dr. Iosif Tr. Badescu.

A P E L

oătră toți Grănicerii.

Se împlinește anul acesta, o jumătate de veac, dela înființarea „României Jună“, prima societate culturală românească de dincolo de hotarele neamului nostru. În timpuri vitrege pentru limba și neamul românesc, *Ea* a fost limanul de scăpare al existenței noastre naționale. Alcătuită din tineri valoroși, din toate ținuturile românești, *Ea* a întreținut, o jumătate de veac, nestins, focul sacru al iubirii de neam și de limbă. „Focar de cultură românească, simbol al unității naționale și al înfrățirii Românilor de pretutindeni“, cum atât de bine o numește M. S. Regina Maria, România Jună a luptat din greu cu toate piedicile ce i-se puneau în cale, numai din datorie și dragoste de neam. În sânul Ei, s'au întrunit pentru prima oară, junii studioși din toate plaiurile românești; în sânul Ei s'a înfăptuit pentru prima oară, *Unirea sufletească* a tuturor Românilor, unire ce pregătea pentru viitor și *Unirea politică*, visul nostru milenar. Astăzi când visul acesta e o realitate, astăzi când îl trăim aievea, cade-se ca toți Românii, din toate unghiurile pământului românesc, să cinstească cum se cuvine această Societate, înainte mergătoare a realizării unității noastre culturale și politice. Orașul Caransebeș, acest cuib românesc al Banatului, la invitarea Societății „România Jună“ din Viena, va sărbători această aniversare, printr'un Festival dat în Sala „Pomul Verde“, în Caransebeș, în ziua de 15/28 Ianuarie 1923, unde Vă rugăm să luați parte, cu mic, cu mare, ca un prinos de recunoștință al unui popor conștient de sine, față de ceice se străduiesc pentru binele neamului lor. Numai popoarele care în bucuria bunei stări, nu uită greutățile trecutului, și preamăresc pe ceice luptă pentru ele, numai acelea merită să trăească Veniți dar cu dragoste și bucurie, ca la sunetul buciului de alarmă, copiii ai Graniței, spre a fi pildă Viitorimei și Neamurilor străine, nu batjocură și ocară. Faceți să se vadă, prezența Voastră cât mai numeroasă, că știți să prețuiți cum se cuvine, tot ce se face pentru întărirea și mărirea neamului românesc! În năzuința sa neînfrântă spre fapte românești, societatea „România Jună“ vrea să-și încununeze opera sa națională și patriotică, de o jumătate de veac, printr'o nouă, dovadă de „Românismul“ ei, ridicând în Clujul Transilvaniei noastre, un monument mareț, celui mai genial poet român, celui care ne-a cântat suferințele îndelungate,

„Din Sătmar până'n Săcele....

„Dela Nistru până la Tisa.....

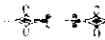
lui *Mihail Eminescu*.

Dați cu drag din banul vostru muncit cu sudoare, și ceice veți veni și ceice cu durere veți lipsi dela această sărbătorire, obolul recunoștinței pentru marele nostru *Eminescu*.

Pentru Comitetul Serbării

Dr. C. Popasu
președinte de onoare.

Dr. P. Barbu
președinte

Primii gramatici bănățeni.

XIII

Paul Iorgoviciu 1764 — 1808.

și

Mișcări culturale bănățene

(Continuare la Nr. 36)

Paul Iorgoviciu a trăit 44 de ani. E născut în 28 Aprilie 1764 în Vărădia. A murit în Vârșat la 21 Martie 1808. Fără o lună și o săptămână a trăit 44 de ani.

Un preot român anonim din Banat, a cunoscut personal, deaproape și cu deamănuntul pe Paul Iorgoviciu. Noi prescriem aici biografia lui așa, cum a fixat-o acel anonim. *)

Paul Iorgoviciu, fiul lui Marcu Iorgoviciu preotului român din Vărădia, în comitatul Timișului, sa născut în anul 1764. Carte românească a învățat în pruncia sa dela un învățător privat, fiindcă pe atunci nu se aflau școli românești pe acolo. După aceea a fost trimis la școlile din Vârșat, în care a învățat până la vârsta de 12 ani limba sârbească și cea germană foarte bine așa, cât profesorii lui, mirându-se de un asemenea geniu, îndemnară pe tatăl lui să-l dea la școală latinească, ca să nu se îngroape un astfel de talent mare. Deci merse la Seghedin unde absolvî gimnaziul; științele filozofice și drepturile patriei le învăță la Pojon și la Pesta; după aceea merse la Viena să învețe dreptul public austriac; eară după doi ani de zile îl sfătui un tânăr ardelean să meargă cu dânsul și încă cu alți doi tineri la Roma. Ajungând la Roma, fiindcă era de legea răsăritană nu i-se încuviință îndelung nici a studia în vre-o școală, nici a intra în vreuna din bogatele biblioteci de acolo, mai târziu însă i-se încuviințară ambele dorințe la cererea colorați consoți.

În Roma petrecu doi ani de zile și se ocupă necurmat cu învățarea limbei italiene și cu descoperirea inscripțiunilor și a monumentelor, cari aveau însemnătate și interes pentru limba

*) Prescrierea e luată din Aron *Pumnul*, „Lepturariu românesc“ Viena 1865, tom. IV part. 2 pag. 3—5.

și istoria națiunii noastre. Dela Roma se duse la Paris în anul 1790, unde îi era iertat a cerceta orice școală, și a intra în oricare bibliotecă. Însă atunci înaintă revoluțiunea francească; el fu de față când răsculații osândiră la moarte pe regele Ludovic XVI, și-l uciseră prin gilotină. După atâtea întâmplări sângeroase se înțeleasă cu colegii săi și trecură cu toții în Anglia la London, unde Iorgoviciu învăță limba înglescă susținându-se cu instrucțiunea unor studenți. După unsprezece luni se rentoarse dela Londra prin Germania la Viena, unde intră într'o cancelarie împărătească ca cancelist, ear după aceea se făcu în curând concipist de curte.

Auzind despre aceasta episcopul de atunci al Vârșăului, părintele *Iosif Sacabent*, carele l-a cunoscut încă de pe timpul studiilor din școală, i-a scris îndată și l-a poftit să vie la Vârșă, să fie *fișcalul* (advocatul, procatorul) episcopiei promițându-i ajutor mare în orice privință; însă el a mulțămît și n'a primit invitarea. Dar episcopul a invitat după aceea pre tatăl lui Paul Iorgoviciu și pe fratele lui, ca să-l invite și ei să vină numai decât. La invitarea făcută din partea tătâne-său nu se mai înpotrivi de loc, ci veni îndată căci iubirea lui cătră părintele său și stima fiască cătră el, era fără margini.

Ca fișcal al episcopiei, tot timpul, cât îi prisosia dela dregătoria sa, îl petrecea scriind observațiuni asupra limbei române, traducând românește inscripțiunile, ce le culesese în timpul petrecerii în Italia; pe lângă cari compuse și un *cuvântariu* ori *glosariu* asupra cuvintelor românești, încă în 4 limbi, adecă: românește, latinește, francește și germânește.

Astea observațiuni le tipări cu ajutorul unor patroni, la Buda în anul 1799. Dar asta publicațiune i-a adus mari neplăceri și suferințe din partea dușmanilor românilor. Căci îndată ce s'a tipărit acele observațiuni s'au sculat dușmanii națiunii române, mai ales sârbii, și au zis „*că prin astfel de scrieri se deșteaptă în români conștiința națională și așa se pot naște prea ușor tulburări între români, căci luminându-li-se conștiința națională, vor pretinde drepturi naționale și așa se va turbura ordinea de până acum a stării sociale!*”

Asta defaimă merse și în urechile episcopului, și episcopul se află nevoit a delătura pe Iorgoviciu din dregătoria fișcală dela episcopie. Ba încă dușmanii merseră și mai departe; ei pârfră pe Iorgoviciu la dregătoria politică a comitatului: „*cumcă el prin astfel de cărți ar tulbura pe români, și așa ar fi pericios (periculos) pentru iniștea publică*”.

În urmarea astei pâre nedrepte, fu citat la președintele comitatului, osândit ca vinovat, fără nici o cercetare, și închis în prinsoare. Cu astă ocaziune îi se luară toate manuscriptele spre cercetare și așa se nimiciră toate întradins. După nimicirea prețioaselor manuscrise, se luă la cercetare și se află cu totul nevinovat, și așa după câteva săptămâni să liberă. Însă manuscriptele acelea prea prețioase pentru națiune, se pierdură pentru totdeauna.

După liberarea din astă prinsoare dușmanoasă, dar nemeritată, trăi ca fișcal privat, fiind tot odată și ca învățător și educator la fiii unui comite suprem de comitat, până cătră anul 1805. Eară la anul 1806, unii neguțatori români rugară pe episcopul Petru Vidac, să le mijlocească dela locurile înalte încuviințarea pentru deschiderea unui gimnaziu (școale lătinești) la Vârșă. Implinindu-li-se asta cerere, se și deschiseră de odată patru clase gimnaziale și renumitul bărbat Paul Iorgoviciu fu chemat acolo ca profesor de limba latină.

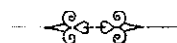
Ca profesor gimnazial a început earăși a scrie glosariul cel în patru limbi. Unii din amicicii lui cei mai din aproape l-au sfătuit, „*să înceteze dela astfel de scriere, căci altmintrelea poate să păfască pentru aceea, ce mai păfise încă și mai nainte*”.

El însă le-a răspuns, cu un spirit profetic, pecum se vede la pagina 79 a observațiunilor, „*de nu vor plăcea graților români de acum scrierile mele, am nădejde, că între urmașii noștri se vor afla și de aceea, cărora le va plăcea aceea ce este a națiunii și al limbii noastre*”.

După aceea s'a înțales cu unii preoți și fruntașii românilor din regimentul mârșinean al Caransebeșului, și a dat cerere la guvern pentru înființarea unui directorat școlar românesc în acest regiment. Asta cerere li s'a încuviințat, și nainte de moartea-i cu vr'o trei săptămâni i-s'a scris de cătră un amic al său dela Viena că el ar fi merit, să îmbrace acel post de atâta însămnătate; cu toate acestea totuș ar fi bine, ca el să ceară și în scris acel post. Provedința însă hotărîse a-l răpi din sânul națiunii și așa după o boală numai de două zile repausă în luna lui Martie 1808, în Vârșă.

El și-a testat toată averea la un nepot al său, anume *Petru*; însă din scriptele lui s'au perdut și s'au nimicît multe cu altă ocaziune.

(Urmează)

Adunarea comună a preoților și învățătorilor din jurul Caransebeșului.

La ideia pornită din sinul învățătorimii din plasa Caransebeșului și sprijinită cu multă căldură de mulți dintre preoții de seamă din jur, preoțimea și învățătorimea din jurul Caransebeșului s'a adunat într'o adunare comună în ziua de 7 Dec., *ca împreună să afle modalitatea unei colaborări între acești doi factori pentru regenerarea morală a societății de azi roasă de atâtea curenți păgubitoare.* Și a fost măreață această adunare. Sala plină de învățători și preoți, a fost o dovadă, că toată lumea este pătrunsă de gândul acela, că o colaborare se impune. Și dacă nu s'ar fi făcut mai mult, e un câștig pentru viitor și numai faptul, că dascălimea și preoțimea a înțeles glasul vremii. Și dacă sufletele sunt câștigate nu mai rămâne mult de făcut.

După chemarea Duhului sfânt, săvârșită în biserica catedrală, preoții și învățătorii, s'au adunat în sala cea mare a școlii de stat. Au mai luat parte elevii teologiei ort. române în frunte cu directorul, *Dr. Petru Barbu*, profesorii școlii civile și câțiva profesori dela școala normală.

Prea On. Domn *Andrieu Ghidiu*, protopresbiterul tractual deschide adunarea. În cuvinte frumoase arată bucuria ce o simțește astăzi în fața conducătorilor satelor veniți aci, călăuziți de mărețul gând al muncii cinștite și reale pentru folosul poporului în serviciul căruia stăm.

On. Domn *Sinesiu Bîrbănuș* preot în Var, în cuvinte frumoase arată rolul ce-l are preotul și învățătorul în satele noastre. Vorbește despre purtarea în fața mulțimii, ca să ne păstrăm prestigiul și autoritatea atât de necesară, ca munca noastră să aibă succese.

Di învățător *Pavel Fumanca* din Caransebeș, care a fost dela început sufletul mișcării de apropiere și colaborare între preot și învățător, vorbește despre mijloacele de colaborare între preot și învățător. În cuvinte frumoase arată că școala și biserica au acelaș scop și trebuie să meargă mână în mână în munca pentru cultivarea neamului. Nu școala și biserica, *egoismul din sufletele slabe este motivul de ceartă și neînțelegere.* Face mai multe propuneri referitoare la formarea unui plan comun de acțiune pentru regenerarea morală a mulțimii. Se alege apoi un comitet provizor compus din 5 preoți și 5 inv., care în frunte cu P. On. D. Protopresbiter *Andrieu Ghidiu* să găsească mijloace necesare unei sănătoase acțiuni.

Poate, că începutul va fi greu, vor fi și de aceia, cari nu nădăjduesc într'o îndreptare, un lucru este constatat, ideia, că o muncă unitară se impune azi mai mult ca oricând, a pătruns

în sufletele preoțimei și învățătorimii și *accasta e deajuns pentru un început modest.*

Și avem nădejde, că ce s'a făcut la Caransebeș se va face și pe alt unde și într'o mișcare generală se va ajunge la roade bune și folositoare spre binele obșteșc al neamului și gliei strămoșești.

Liga bunătații.

În Franța s'a sărbătorit zilele trecute cu mare pompă o întâmplare, care trebuie să ne dea și nouă de gândit. Societatea care își zice „Liga bunătații“, a avut marea bucurie de a înscrie pe al 100,000-lea membru al ei.

Ce este „Liga bunătații“? O „Ligă“ înființată încă de dinainte de războiu, între tinerii francezi. Fiecare membru al „Ligii“ promite sărbătorește, că are să săvârșească în fiecare zi câte o faptă bună, fie ea oricât de mică. Seara, înainte de a se duce la culcare, însemnează fapta pe o hârtie, trecându-și pe dinaintea ochilor faptele din decursul zilei.

Hârtiuțele acestea, cari nu sunt iscălite, se adună mai apoi și se așează în rând după categorii — servind de indemn pentru toți membrii societății, de a rămânea pe cărările binelui.

Doamnele franceze au priceput, de ce mare însemnătate este „Liga“ aceasta pentru tinerele lor vârstare, și de aceea s'au apucat cu trup cu suflet să sprijinească mișcarea. Mai mult: ministrul de instrucție al Franței, *Berard*, s'a pus în fruntea mișcării, luând sub protectoratul său „Liga bunătații“.

Din Paris a trecut mișcarea în provincie și acum se întrece care mai de care, în orașele și în satele Franței, ca să arate, seara, câte o faptă bună, care ridică sufletul și-l curăță de murdăria zilelor noastre.

În Corsica (unde s'a născut Napoleon!) domnește — după cum o știu, poate, câțiva cetitori — „vendetta“, adică răzbunarea până într' a șaptea spiță. Tărănimea înapoiată crede în glasul sângelui, care cere ca o faptă săvârșită de cineva să fie răzbunată chiar și la un suflet nevinovat, care este — din întâmplare — înrudit cu cel păcătos. Tici se numește „Liga bunătații“: „Liga iertării“, Liga pardonului.

În Algeria (Tunis), unde sunt colonii franceze însemnate, s'au aliat membrii „Ligei bunătații“, legându-se să nu se mai urască, pentru că sunt creștini sau muzulmani, fiindcă toți sunt copiii lui Dumnezeu.

Așa s'a pornit mișcarea aceasta frumoasă și înalțătoare de inimi, din Franța, care a mers totdeauna în fruntea neamurilor cu pildele cele bune. La un congres, din Genova, al „Ligii“, s'a hotărât, ca granițele Societății să se lărgească și să se pună bazele unei Lige internaționale a bunătații.

Spune, cetitorule, dacă nu e potrivit timpul nostru pentru o astfel de Ligă! Ura ne-a dat de răpă, ura ne-a adus milioanele de morți. De ce să nu încercăm și cu bunătaatea, ca ministrul din Franța?

E în joc nu numai viitorul nostru, dar viitorul copiilor copiilor noștri.

Horia Petra-Petrescu.

La lucru cultural.

Dela „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ primim următoarea Circulară către Onor. Direcțiuni ale despărțămintelor „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“.

Suntem în plină iarnă, anutimpul în care țaranul nostru poate consacra și culturii spiritului o bună parte din timpul unor zile și mai ales din lungile nopți, pe care le petrecea adesea numai cu pierderi morale și materiale.

Ținând seamă de această împrejurare, Vă rugăm cu toată insistența, din însărcinarea comitetului nostru central și a ultimei adunări generale a instituțiunii noastre, să Vă străduiți ca îndeosebi în timpul iernii să profiți și țaranul nostru, în orașe muncitorimea și intelectualii noștri, de binefacerile culturii.

În acest scop, este de dorit, să începeți o muncă sistematică și intensivă pentru înaintarea culturală a poporului nostru.

Vă atragem, și de astădată, în special, atențiunea asupra următoarelor lucrări, de cari unele despărțăminte ale „Asociațiunii“ au ținut prea puțin seamă până acum, iar altele le-au îmbrățișat cu căldură, dar cari sunt de a se continua neîntrerupt, an de an și zi de zi, dacă e ca ele să aibă o influență durabilă și de cel mai mare folos pentru masele poporului. Anume:

1. Să aranjați *prelegeri populare* în cât mai multe comune, dacă se poate în toate comunele de pe teritoriul despărțământului. Ținând seamă de importanța *portului național și dansurilor naționale*, Vă rugăm, să stăruiti mai înadins pe viitor cu conferențe și prelegeri și asupra acestora probleme. În ce privește portul național să se ia de model M. Sa Regina și familia Sa, cari țin cu atâta dragoste să dea un exemplu de ceea ce ar trebui să facă în aceasta privință toate doamnele și în genere toate femeile române. În caz când despărțământul e prea vast, să binevoiți a înainta comitetului central un proiect pentru o nouă arondare.

2. Cu ocazia prelegerilor să înființați în fiecare comună, unde nu s'ar fi înființat până acum, câte o *agentură și bibliotecă populară*.

Spre acest scop comitetul central, la cerere, Vă pune gratuit la dispoziție cărți potrivite și îndrumările necesare.

Agenturile înființate să nu rămână numai cu numele, ci să și funcționeze, în înțelesul statutelor, sporindu-se numărul membrilor și încasându-se regulat, an de an, taxele dela membri.

Bibliotecile populare să fie ținute în evidență și cărțile să se sporiască și cetească cu toată stăruința.

Un bun serviciu ni se va face, dacă bibliotecarii vor notă exact numele și numărul cetitorilor, ca să se poată vedea la ce sunt bune jertfele ce se fac cu înființarea bibliotecilor.

3. Pentruca agentura și biblioteca să poată fi de cel mai mare folos, este de neapărată trebuință, ca ele să aibă un adăpost, măcar o cameră, în care să se poată aduna cei doritori de cetit și de învățatură. Astfel de adăpostări (*Case de cetire*) s'au creat până acum, în multe sate și orașe și avem nădejde, că în scurt timp numărul lor se va spori. Harnica noastră învățătorime, în bună înțelegere cu zecioasa noastră preoțime și cu primăriile comunale vor găsi, fără îndoială, mijloacele necesare pentru înființarea acestor vetre de lumină a satelor, dacă nu altcum până la vremuri mai bune,

adăpostindu-le într'un local din edificiul școlii sau al primăriei comunale.

4. Să stăruiti ca în toate cumnele să se țină *șezători culturale*, cari se aranjează cu *prelegeri, declamări, dialoge, cântări, cetiri și teatru*, odată, de douăori anual, împreunate și cu joc.

La aceste șezători culturale au să ia parte nu numai tineri, feciori și fete ci și bărbați și femei, cu scopul de a se cultiva înșiși și pregătindu-se pentru serbări publice, să cultive, și pe alții.

De altă parte se va țineă seamă și de tinerimea școlară mai ales de cea din ultimii ani de școală, încop-cind în programa serbărilor și anumite puncte, ce vor avea să fie executate de această tinerime.

Petreckerile și producțiile aici pomenite pot fi un izvor prețios de venit pentru înființarea Caselor Naționale sau cel puțin a Casselor de cetire și conveniri culturale.

5. de inportanță deosebită socotim a fi pentru alungarea întunerecului din suflete *cursurile de analfabeți pentru oamenii în vârstă*, cari am dori să se introducă în fiecare comună românească. „Asociațiunea“ a stăruit și înainte de războiu, prin mijlocirea despărțămintelor, pentru introducerea acestor cursuri. În acest scop a trimis gratuit, unde ni s'a cerut, abecedarele necesare și instructorilor, cari s'au distins prin instruirea cu mai mult succes în cetit și scris a unui număr mai mare de analfabeți, le-a distribuit premii.

Acest lucru bun îl vom face și de aici înaintea. Rugăm deci Onor. Direcțiuni ale despărțămintelor, cum și pe domnii preoți și învățători să ia în mână înființarea acestei probleme.

Drept manual pentru învățarea scrisului și cetitului recomandăm „*Abecedar sau carte de scriere și cetire pentru analfabeți de Ioan Bota, învățător. Ediția II^a, carte aprobată sub Nr. 23,543—1920, precum și din partea Secțiunii școlare a „Asociațiunii“, și se poate procura dela tipografia „Foaia Poporului“ din Sibiu.*

Comitetul nostru central distribue gratuit, și în anul de față, un număr oarecare de exemplare din acest abecedar și între învățătorii și preoții, cari se disting, împarte 10 premii de câte Lei 250.—.

La examenul celor ce au făcut cursul de analfabeți va avea să ia parte și un delegat al comitetului cercual raportând comitetului central asupra succesului obținut.

6. Fiindcă dela succesul *loterei* aranjate de „Asociațiune“ depinde în cea mai mare parte succesul întregii acțiuni culturale și naționale, înscrise în vastul program al acestei instituțiuni, Vă rugăm, să depuneți o deosebită stăruință pentru desfacerea loturilor acestei loterii.

7. Ținem, mai departe, să Vă atragem atențiunea asupra „*Bibliotecii populare*“, a „Asociațiunii“, a *Calendarului pe 1923* al acesteia și a revistei „*Transilvania*“, și să Vă rugăm ca să stăruiti pentru desfacerea, cu prețul stabilit, a cel puțin 50 ex., ce Vi se vor trimite din numita bibliotecă și a exemplarelor ce Vi-s'au trimis deja din calendar cum, și să înscriați un număr oarecare de abonamente la revista „*Transilvania*“.

8. Vă rugăm să ne recomandați intelectuali pricepuți din despărțământ: preoți, învățători, agronomi etc. cu cunoștințele de stupărit, pomărit, vierit ș. a., cari ar fi aplicați să țină *cicluri de conferențe* (prelegeri) în părțile Dvoastră, pn lângă oarecare retribuții: onorare și diurne, ce ar fi să ni-se comunice prin mijlocirea Dvoastră.

9. de o deosebită importanță, pentru dobândirea celor mai mari succese prin propaganda ce se face în masele poporului, este armonizarea activității culturale și economice a organelor conducătoare ale despărțămintelor

„Asociațiunii“ cu activitatea celorlalte societăți de pe acel teritor, cum sunt *cercurile preoțești și învățătorești, reuniunile agricole, reuniunile de femei* ș. a.

Unde această armonizare s'a făcut, rezultatele sunt evidente.

10. Să nu scăpați din vedere, Vă rugăm, nici *sporirea numărului membrilor „Asociațiunii“* nici *propaganda cooperativă*, pentru care, la cerere, Vă punem la dispoziție exemplare de statute și îndrumările trebuincioase.

11. Anexat sub / Vă trimitem 1 exemplar din adresa noastră Nr. 1229/1922, cu rugarea ca, luând în considerare marea însemnătate a chestiunii pentru care intervenim, să stăruiiți și Dvoastră cât mai mult pentru înfăptuirea ei.

În nădejdea, că despărțământul ce conduceți va desfășura o activitate cât mai multămitoare în toate direcțiunile indicate, Vă rugăm Domnule Director, să primiți încredințarea deosebitei noastre stime.

Sibiu, în 28 Noembrie 1922.

Dr. Octavian Russu,
vicepreședinte.

Romul Simu
secretar.

O senzațională descoperire arheologică.

Săpăturile din Egipt în Valea Regilor.

Lord Carnarvon s'a reîntors în Londra, venind din Egipt, unde a condus săpăturile arheologice.

Intr'un interviu acordat corespondentului ziarului „Times“ la Marsilia, referitor la descoperirile făcute în Valea Regilor lângă Luxor, arată că înainte de a se putea intra în camera internă, care, după toate probabilitățile conține mormântul regelui egiptian Tutankhamen, va fi nevoie să se ridice antichitățile de valoare împrăștiate în desordine în camera externă. Această lucrare de strămutare și împachetare a acestor obiecte cari sunt foarte riscate și fragile, fiind îngropate de peste trei mii de ani, va trebui să fie executată cu cea mai mare îngrijire. Lord Carnarvon face descrierea camerilor externe în modul următor: Dealungul zidului situat în partea de apus se găsesc trei paturi de paradă, toate aurite și susținute de picioare foarte delicate și fin sculptate. Aceste paturi sunt foarte spațioase și pot cuprinde fiecare cu ușurință trei persoane una lângă alta. La marginea sudică a zidului de apus se află tronul regelui Tutankhamen. Este primul tron al regilor Egiptului desvăluit timpurilor moderne, și este de o frumusețe rară. Lord Carnarvon se simte foarte fericit că a avut norocul ca descoperirea sa să cuprindă acea perioadă din viața Egiptului, în care arta de a lucra metale și pietrele atinsese cea mai înaltă perfecțiune. În colțul sud-estic al camerei se găsesc patru cără aurite, demontate. Părțile acestor cără sunt încrustate cu pietre semi-prețioase, iar intervalul dintre pietre prezintă dungi cu o ornamentație foarte bogată din cel mai curat aur. Carnarvon crede că acest mormânt a fost prădat de hoși la câțva timp după înmormântarea regelui; totuși valoarea artistică și istorică a obiectelor rămase încă în cavou este imensă.

La marginea sudică a zidului din partea de opus, se află intrarea ce conduce în a doua cameră, care nu este până acum explorată. Intrarea la camera internă, și care se presupune a fi mormântul regelui Tutankhamen, se află în partea centrală a zidului de nord și este păzită de două statui gigantice bituminioase, reprezentând pe regele Tutankhamen.

Ș T I R I

Parastas. În ziua de Sf. Nicolae s'a oficiat parastas pentru fericitul episcop și mare binefăcător al diecezei Caransebeșului Nicolae Popea. A pontificat însuși P. Sf. Sa Episcopul nostru *Iosif*.

Hirotonii. În săptămâna aceasta P. Sf. Sa părintele episcop *Iosif* a hirotonit întru diacon apoi întru presbiter pe următorii dni: *A. Alexiu* ales capelan la Sacoșul-turcesc, Romul *Suciu* ales preot în Ticvaniul-mic, George *Terebențiu* ales capelan în Petroman și Iacob *Neagoe* ales preot în Crâjma. Dorim nouilor preoți rod bogat în via Domnului.

Conferințe publice. Cercul didactic din loc au reluat firul conferințelor științifice-literare. Toate conferențele se încep Dumineca la orele 4 în sala liceului „Traian Doda“. Duminică în 20 Decembrie a avut loc conferința d-lui profesor *Boșcaiu* dela școala normală despre Paris-Versailles-Lyon, cu proiecțiuni luminoase.

Domnul Nicolae Iorga vorbind în cameră la discuția asupra răspunsului la mesajul regal a zis, între aplauzele majorității deputaților și următoarele cuvinte demne de reținut: „*Eu am făcut, tacit însă, cu toți cei cari au grije de patria aceasta și ordinea ei*“. Îl credem pe marele profesor, căci toată viața a muncit pentru poporul românesc, ca să-l ridice prin cultură la fericire.

Consiliul de miniștri a aprobat pe seama ministerului cultelor și artelor pe exercițiul 1922/23 un credit suplimentar de 320.000 Lei, care are să fie dat ca ajutor la 8 preoți trimiși de Mitropolia Ardealului, ca misionari în America.

Noul șef al statului Polon Narutovici — ales de curând — luând parte la expoziția de arte din Varșovia, a fost împușcat cu 4 focuri de revolver de pictorul academic Eligius Niezvadzuiski. Fiind lovit în cap, momentan a sucombat.

Asasinul a fost imediat judecat și executat. Senatul a ținut ședința în care a candidat din nou ca președinte pe Pilszudzski.

Președinte al Elveției a fost ales Scheurer.

Repausul duminical — după cum suntem informați — are să se reglementeze uniform pentru toată țara, schimbându-se zilele de târg din Dumineci în zilele din cursul săptămânei. Excepție se va face numai cu stațiunile balneare precum și cu acele locuri, unde comerțul interesează alimentarea zilnică.

„Academia ortodoxă“ societate academică teologică română în seminarul archidiecezan din Cernăuți s'a constituit următorii comitet pe anul administrativ XXXV 1922/23. Președinte: Emilian Breabănu, vicepreședinte: Gavril Popescu, secretar de externe: Valeriu Mateiu, secretar de interne: Ștefan Lupșa, cassier: Mihaiu Senciucu, bibliotecar: Emilian Leucuța, econom: Teodor Perhaița, controlor: Teofil Lupășteanu. Secția literară: președinte: George Onițiu, referent: Dumitru Staniloaie, substituit: Ștefan Lupșa. Secția muzicală: Președinte: Costache Ignătescu, bibliotecar: Aurel Gliga, adlat: Emilian Leucuța. Comisia revizuitoare: președinte: Eugen Laiu, adlat I: Luca Runcanu, adlat II: Cornel Moga.

Un ser împotriva minciunii. Un doctor din Texas (America) ar fi descoperit un ser potrivit pentru a combate minciuna. Ar fi vorba de bromhidratul de scopolanină (un fel de alcaloid extras din atropină și beladonă), care, injectat omului, îl face să cadă într'un fel de somnolență. În această stare de subconștientă, care paralizază imaginația, el face pe individ ca să nu spună decât adevărul și se zice, că experiențele făcute în prezența magistraților și medicilor au dat rezultate surprinzătoare.

Contra Ministrului de externe bulgar Dascalov, asemenea s'a încercat un atentat, dar din întâmplare a scăpat teafăr.

Asasinul, care a reușit să fugă, a aruncat 2 bombe în automobilul ministrului.

1.888.000.000.000.000 este datoria Germaniei în urma războiului.

Această sumă care reprezintă 12 nule — o sumă în adevăr fantastică — se repartizează pe cele 60 milioane de locuitori ai Germaniei, începând de la copilul din fașe, până la invalid și bătrân pe fiecare cap la o datorie de 19.800.000 mărci.

Deci se pune întrebarea, câte secole trebuie până să se plătească această datorie?

Pentru luminători. Școalele din județ vor a. ranjă la Sf. Trei Ierarhi (30 Ianuarie v. 1922) serbări școlare pentru mărirea fondului destinat internatului în care se vor adăposti fiii de învățatori și pentru sanatoriul învățătorilor proiectat a se zidi în Băile Erculane. E de dorit ca să sprijinim cu toții aceste nizuințe spre progresale luminătorilor noștri. Contribuirile sunt benevole.

Mulțămită publică. La colecta întreprinsă pentru procurarea unor ornate pe seama s. biserici ort. rom. din Zervești au contribuit următoarele casse de păstrare din Caransebeș: „Sebeșana“ 100 Lei, „Severineana“ societate comercială pe acții 100 Lei, Prima cassă de păstrare 100 Lei, „Severinul“ 50 Lei, „Noua cassă de păstrare“ 50 Lei. Primească On. direcțiuni în numele comunei bisericesti profunda noastră mulțămită și pe această cale.

Epitropia parohială.

VARIETĂȚI.

Zece porunci.

Trei moșnegi, fiecare cu câte-un veac în spate au fost zilele trecute obiectul de simpatie al publicului din New-York Doi dintre acești bătrâni, amândoi bancheri își serbară aniversarea de o sută ani și trecură sănătoși și veseli pragul celui de al doilea veac. Tovarășul lor, un medic cu numele Smith, a trecut de-asemena pragul noului secol, dar a murit la câteva zile.

Acest medic s'a exprimat adeseori despre felul cum trebuie să trăiască omul ca să ajungă o vârstă înaintată. El eră de părerea, ca și cei doi bancheri bătrâni, că mai întotdeauna cauza principală a unei morți timpurii zace în mâncare foarte abundentă. Smith avea o vorbă ce-o folosea adeseori: „Oricine moare înaintea aniversării sale de-o sută de ani, moare în urma propriilor sale furcuțe și cuțite“. Cele zece porunci ale sale, pe care le apăra cu mult zel sunt următoarele: 1. Mânncă cât mai puțină carne, sau mai bine deloc. — 2. Bea lapte mult, dacă nu-ți place, bea și mai mult. — 3. Dormi 10—15 minute după masă, nu mai mult. — 4. Dormi noaptea zece ore. — 5. Dormi în liber, când e vremea bună. — 6. Nu fumă. — 7. Nu mânca dulcetuiri. — 8. Nu bea băuturi alcoolice. — 9. Fugi de scaunele moi și comode ce te îndeamnă la lenevire. Lenea e primul pas spre groapă. — 10. Fii natural în toate.

Va să zică, cumpătatea e prima condiție a unui trai îndelungat. Doctorul, ale cărui zece porunci le-am publicat aici, nu mânca decât de două ori pe zi.

Bibliografie.

A apărut: „Un cuvânt la reformarea învățământului religios. Disertațiune ținută la Congresul catihetic al Asociațiunii clerului „Andreiu Șaguna“ din Mitropolia Ardealului, Bănatului, Crișanei și Maramureșului, în 3/16 Noemvrie 1922, la Sibiu, de Dr. Petru Barbu“. Prețul: Lei 5.— Se poate comandă la *Librăria Diecezană*, Caransebeș.

La **Librăria Diecezană din Caransebeș**

a sosit mare asortiment de

Coarde

pentru vioară, cello, bas,
țambal și pene pentru clarinet.

Aducem la cunoștința Onora-
tului public cititor, că

CALENDARUL ROMÂNULUI

pe anul 1923
anul al XXXVI-lea

a apărut și se află de vânzare la Librăria
noastră Diecezană pentru **prețul de 8 Lei.**
Calendarul Românului este cel mai vechi
și mai bine redactat calendar din părțile
bănățene care și de astădată apare **cu un
bogat material literar**, șematismul
diecezei noastre, târgurile din Bănat și
Ardeal etc. etc.

**Tipografia și Librăria Diecezană
din Caransebeș.**

